WAT

Rekening houden met nesten bij na-isolatie

Door bij na-isolatie van spouwmuren rekening te houden met (jaarrond) beschermde nesten, worden geen broedende vogels verstoord en behouden verschillende kwetsbare vogelsoorten hun nestplaatsen.

Profiterende soorten

Nesten van huismus en gierzwaluw zijn jaarrond beschermd. Het verlies van dit soort nestplaatsen moet worden gecompenseerd met kunstnesten (een zogenaamde mitigerende maatregel). Zo houden ook deze kwetsbare soorten voldoende nestplaatsen.

WAAROM

Schaalgrootte en actualiteit

- Na-isoleren van spouwmuren is één van de meest kosteneffectieve energiebesparingsmaatregelen bij bestaande woningen. Via in het buitenspouwblad geboorde gaten wordt isolatiemateriaal in de spouw geblazen.
- Om woningen energiezuiniger te maken worden steeds meer spouwmuren geïsoleerd. In Nederland vindt jaarlijks na-isolatie plaats bij 40.000–50.000 woningen.
- In Nederland zijn de buitenwanden van de meeste woningen opgebouwd als spouwmuur. Een standaard spouwmuur bij een woning bestaat uit twee maal een halve steen (ca. 10,5 cm) met daartussen een luchtspouw met een breedte van 5,5-6 cm.

Impact op vogels

- Bij de werkzaamheden aan de gebouwschil vallen in het broedseizoen dagelijks slachtoffers onder broedende vogels die hun nest in de spouwmuur hebben en worden nestplekken onbereikbaar.
- Voor de huismus kunnen de gevolgen van na-isolatie zonder mitigerende maatregelen lokaal negatief effect hebben op de populatie, wat door de schaal van de werkzaamheden in Nederland kan doorwerken op de toch al niet rooskleurige landelijke trend. Ongeveer driekwart van de Nederlandse huismussenpopulatie leeft binnen de grenzen van de bebouwde kom, deze nestelen vrijwel zonder uitzondering in gebouwen. Lokaal vormen spouwmuren de belangrijkste nestlocatie van de huismus.
- Voor de gierzwaluw kunnen de gevolgen van na-isolatie zonder mitigerende maatregelen ook een negatief effect hebben. Vrijwel de volledige Nederlandse gierzwaluwpopulatie broedt binnen de grenzen van de bebouwde kom. Zonder uitzondering nestelt deze soort in gebouwen, ook wel in spouwmuren.
- Ook andere vogelsoorten kunnen nestelen in spouwmuren. Vooral spreeuw en in toenemende mate boomkruiper, pimpelmees en incidenteel andere vogelsoorten.

HOE

Vogelvriendelijke na-isolatie

- Als bekend is dat vogels nestelen in de gevel, mag er niet worden gewerkt. Dit betekent dus: later terugkomen, nadat de jongen zijn uitgevlogen.
- Als de jaarrond beschermde nesten van huismus of gierzwaluw worden verstoord of vernield, moet dit verlies worden gecompenseerd. Standaard is: huismus x3 per verloren nestplaats, gierzwaluw x5 per verloren nestplaats. Hoe dit praktisch in zijn werk gaat, staat in de factsheets over huismus en gierzwaluw.
- Als er geen beschermde soorten nestelen is Vogelbescherming toch van mening dat bij elke na-isolatie standaard één of meer duurzame universele nestkasten moeten worden geplaatst. Ongeacht of de soort er op het moment van de werkzaamheden wordt aangetroffen. Dit vergroot de vestigingskans voor de gebouw-bewonende soorten als huismus en gierzwaluw.
- Plaats de nestkasten bij voorkeur op de oost- of noordgevel zo hoog mogelijk onder de goot, maar niet boven ramen.

Na-isolatie en de wet

- In sommige gevallen is voor na-isolatie van een bestaande spouwmuur in het Besluit kwaliteit leefomgeving een uitzondering gemaakt. Hierdoor kan zonder omgevings-vergunning voor een bouwactiviteit of melding worden na-geïsoleerd mits er geen sprake is van andere werkzaamheden waarvoor wél een meld- of vergunningplicht geldt.
- De bepalingen rondom soortenbescherming uit de Omgevingswet blijven daarnaast gelden. Het is verboden om nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen opzettelijk te beschadigen of te vernielen en dieren opzettelijk te doden. Vraag altijd een omgevingsvergunning voor flora- en fauna-activiteiten aan.
- Nesten van gierzwaluw en huismus zijn jaarrond beschermd. Worden nesten van huismus of gierzwaluw gevonden, dan moeten direct bij de isolatiewerkzaamheden mitigerende maatregelen worden uitgevoerd. Voor meer informatie, kijk op **www.vogelsendewet.nl**.

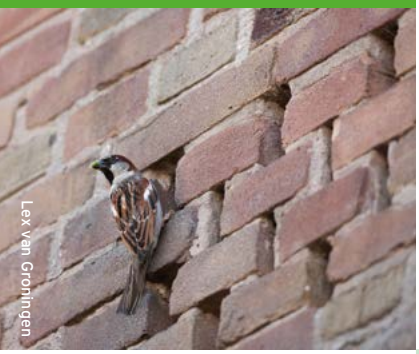
Lex van Groningen

EXTRA INFO

Extra informatie

De brochure 'Verbouwplannen? Denk aan vogels en vleermuizen' geeft tips voor behoud van vogels en vleermuizen bij na-isolatie of renovatie. **www.vogelbescherming.nl/verbouwplannen** en **www.bouwnatuurinclusief.nl**

Jochem Kuhnen

Zie ook stadsvogelfactsheet:
- Spreeuw
- Huiszwaluw
- Zwarte roodstaart
- Huismus
- Gierzwaluw

Deze factsheet is mede tot stand gekomen met financiële steun van:

JAAP VAN DUIJN VOGELFONDS

Dinamo Fonds

Barbara Eveline Keuning Stichting

Provincie Noord-Brabant

Ran Schols